

Р І Ш Е Н Н Я

щодо проведення слухань у Комітеті на тему:
«Шляхи до миру: проблематика та перспективи
альтернативного вирішення спорів у сучасних умовах»

За пропозицію голови підкомітету з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини та альтернативного розв'язання спорів БАБІЯ Р.В. Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 14 березня 2024 року (протокол № 156) питання щодо проведення слухань у Комітеті на тему: «Шляхи до миру: проблематика та перспективи альтернативного вирішення спорів у сучасних умовах».

Комітет зазначає, що широкомасштабне вторгнення російської федерації на територію України різко змінило сприйняття українського суспільства до усіх сфер цивільного життя, в тому числі й до вирішення спорів, конфліктів. Основним органом в Україні, який вирішує спори, є суд. Однак і до повномасштабного вторгнення існувала проблема надмірного навантаження на судову систему, яка ускладнювалася недостатнім бюджетним фінансуванням, що не сприяло доступності громадян до правосуддя. З початком вторгнення ці проблеми лише посилювалися: бюджетне фінансування з об'єктивних причин не збільшилося, суди працюють в складних умовах, інколи в непростій безпековій ситуації. Загалом здійснення правосуддя в Україні в умовах воєнного стану ускладнене рядом системних проблем, частина з яких посилюється, а інша виникла безпосередньо внаслідок збройної агресії.

Натомість в аспекті руху України до членства в Європейському Союзі варто виходити на європейські стандарти вирішення спорів, а в Євросоюзі досить велика увага приділяється саме альтернативним способам вирішення спорів, серед яких медіація, врегулювання спорів за участю судді, розгляд спорів третейським судом та міжнародним комерційним арбітражем. Зазначене сприятиме покращенню доступу до правосуддя, зменшенню навантаження на державні суди, спрощенню процедур вирішення спорів, можливості мати альтернативу державним судам.

Очевидно, що в Україні інституції альтернативного вирішення спорів з початком широкомасштабного вторгнення намагаються пристосуватися до реалій, мають певні проблеми в їх подальшому розвитку та запити щодо вдосконалення законодавчого регулювання.

Комітет зауважує, що з прийняттям Верховною Радою України Закону України «Про медіацію», який набрав чинності 15 грудня 2021 року, відкрилася нова сторінка в розвитку альтернативного вирішення спорів без звернення до суду, з меншими ризиками і витратами. Водночас на розгляді Верховної Ради України перебуває законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення порядку утворення та діяльності третейських судів з метою відновлення довіри до третейського розгляду (реєстр. № 3411), який прийнятий парламентом України за основу, а також рекомендований Комітетом для прийняття в другому читанні та в цілому. Відповідно до узагальнюючого висновку Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України законопроект потребує доопрацювання з урахуванням механізму, передбаченого частиною шостою статті 118 Регламенту Верховної Ради України. Крім цього, є кілька законопроектів, які стосуються регулювання діяльності міжнародного комерційного арбітражу.

У зв'язку із зазначеним відповідно до статті 29 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» та з метою вивчення та аналізу сучасного стану застосування альтернативних способів розв'язання спорів в Україні в умовах війни, а також враховуючи необхідність виявлення проблем та перспектив у застосуванні таких альтернативних способів вирішення спорів, як медіація, розгляд спорів третейським судом та міжнародним комерційним арбітражем, Комітет вважає за доцільне провести слухання у Комітеті на тему: «Шляхи до миру: проблематика та перспективи альтернативного вирішення спорів у сучасних умовах».

Враховуючи викладене, Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Провести 27 та 28 березня 2024 року о 10 годині в режимі відеоконференції із застосуванням платформи Zoom слухання у Комітеті на тему: «Шляхи до миру: проблематика та перспективи альтернативного вирішення спорів у сучасних умовах».

2. Відповідальним за організацію підготовки та проведення слухань у Комітеті визначити голову підкомітету з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини та альтернативного розв'язання спорів БАБІЯ Р. В.

Голова Комітету

Д. В. МАСЛОВ

